

Slovo k povzbuzení na neděli 1. února 2026, na **4. neděli v liturgickém mezidobí – A**
Biblická čtení: Sof 2,3;3,12-13; Ž 146; 1Kor 1,26-31; Mt 5,1-12a

Milé sestry, milí bratři,

dnešní **biblická čtení** spolu opravdu výrazně **rezonují**...

Starozákonní prorocství **Sofoniášovo** vyhlíží **svatý zbytek**, «lid pokorný a chudý», který «bude hledat své útočiště v Hospodinově jménu» a najde je.

Následný **žalm** vyzpívá Hospodinovu věrnost, kterou mohou zakusit zvláště všichni spravedliví, **utištění** a nepřijímání, všichni «přistěhovalci a vdovy».

Svatý Pavel reflektuje zkušenost prvokřesťanských komunit, ve kterých **nenacházejí** svůj domov **jen moudří a mocní** «podle lidských měřítek», ale i mnozí «neurození a méněcenní, dokonce i ti, kteří nejsou vůbec nic». Křesťanské obce jsou společenstvími **kolem Krista**, ve kterých by **kritéria moci a slávy** tohoto světa **neměla** platit za důležitá.

A osmero **blahoslavenství**, začátek Kristova Horského kázání podle Matoušova evangelia, je dokonce jakousi *magnou chartou* všech **ztrápených**, pronásledovaných a utištěných.

Dnešní biblické úryvky tak vlastně **zacilují** naši pozornost na jednu ze základních otázek člověka, která ho provází od počátku dějin. Na otázku, v čemže spočívá jeho **štěstí**, kde je má hledat a kde může najít, jak se člověk může stát **blaženým**. Zda může být šťastný i „**v slzavém údolí**“. A jak také pak může **pomoci k blaženosti** druhým lidem kolem sebe, zvláště takovým, kteří se nějak trápí.

Prvoplánovitá křesťanská odpověď je asi jasná: Ve **vztahu s Bohem**, který nám jedinečně otevřel **Kristus**, najde člověk štěstí. Je to pravda, ale dnešní biblická čtení – zejména pak **osmero blahoslavenství** – nám k tomu chtějí říci přeci jen asi ještě něco **více**.

Občas se připomíná, že české vžitě slovo „**blahoslavenství**“ předkládající řecké *makarioi* není úplně přesné. Má své opodstatnění, zdůrazňuje, že blaženost člověka v teologickém smyslu je vždy **darem** Božím. Proto určitý **pasivní akcent**: Člověk musí být někým **blahoslaven**, jako blažený oslaven.

Přesto tímto trpným důrazem slovo „**blahoslavený**“ poněkud **redukuje existenční** rozměr řeckého *makarios*, které samo o sobě pojmenovává spíše **stav blaženosti**, doslova znamená „**blažený**“. Možná tedy spíše než o blahoslavenstvích a blahoslavenosti bychom tak (také) mohli mluvit o „**blaženstvích**“ a „**blaženosti**“.

Buď, jak buď, osmero blahoslavenství či blaženství na začátku Ježíšovy Horské řeči je patrně nejpůsobivějším novozákonním vyjádřením, **v čemže** by měla spočívat **blaženost člověka**, z čeho by mělo pramenit jeho **štěstí**. V tom, že člověk nějak žije **obsah blahoslavenství**: Chudobu ducha, pláč, tichost, snahu o spravedlnost, milosrdenství, čistotu srdce, snahu o pokoj, dokonce když prožívá potupu či pronásledování.

Ne samozřejmě proto, že by tyto **stavy**, ať už svobodně z lásky zvolené, anebo na člověka jen dolehnuvší, byly nějak milé a šťastné, to tedy povětšinou nejsou. Ale protože právě **v těchto situacích** je **Bůh** člověku obzvláště **blízko**. Neboť se stal **Ježíšem Kristem**, který byl **ukřižován**.

Blahoslavenství totiž asi **nemáme** čist primárně **jako výzvy**: k tichosti, čistotě srdce, spravedlnosti či vytrvalosti v protivenstvích pro spravedlnost. Jimi **jsou určité také**. Ale přesto bychom je měli čist spíše jako **konstatování stavu**, v němž se člověk **může stát**, paradoxně, blaženým nejvíce. Blahoslavenství jsou ostatně i tak **formulována**: „Blahoslavení, blažení jsou **ti, kteří**...“ a **ne** „blahoslavení, blažení budete, **když**...“

Bláženství nás totiž chtějí ujistit, že ve všech **situacích, jež blahoslavi**, navzdory vší jejich **bolestnosti a tíži**, pláči a zdánlivému zmaru, člověk může zůstat **šťastným**, ba se jím teprve stát. Aniž by přitom jeho bolest byla jakkoli bagatelizována či znevažována. Dokonce mnohdy ani není umenšována, protože to leckdy možné není. Ale vždy je **relativizována** (v nejvlastnějším slova smyslu), tedy **dána do vztahu**, nesena **živým vztahem s Bohem skrze Krista**. A právě v tomto vztahu, věříme, spočívá ona **bláženost**, blahoslavenství člověka. A je to právě **absence jiného** štěstí, která mu může dát **vyniknout**, dát bolestně **zazářit Boží** oblažující **blízkosti**.

Tento základní existenční vztah člověka s Bohem je prostě oním **světlem v temnotách**, chce se stát **štěstím v neštěstí**. V Ježíši se nám dobrý Bůh přeci stal **blízkým** a zůstal s námi, **pro Kristův kříž** zvláště ve všech našich **trápeních**. Zejména takových, která s sebou přináší nespravedlnost. Ale nejen v nich, **ve všech**.

Kristus nám zmrtvýchvstáním navíc jedinečně otevřel **věčnost**, dal nám i „**světlo na konci tunelu**“, stal se naším Zastáncem v nebi. Je «dárce moudrosti, spravedlnosti, posvěcení a vykoupení».

Blahoslavenství nám tak připomínají **naději**, že i ve všem **těžkém**, zůstane-li člověk **v živém vztahu** s Bohem, může být, může zůstat **šťastný, blažený, blahoslavený**. I když má velká trápení. Může si ponechat touhu **žít dál**, nevzdat své **snahy o dobro**, spravedlnost, a především o lásku a milosrdenství. Může i **zpokornět**, očistit se a ztišit, **spatřit Boha**.

A cosi Božího **předávat** i svému okolí, mnohdy mnohem zdeptanějšímu, než je on sám.

Milé sestry, milí bratři, kéž i nám **blahoslavenství** dají vždy **naději**, zejména v situacích, kdy ji nejvíce potřebujeme. Kéž si na ně častěji **vzpomeneme** a nikdy nevzdáme svou **snahu o živý vztah s Bohem**, který **nese**, který je **silnější než smrt**.

Pokud zůstaneme pro Boží blízkost vnitřně **šťastní**, máme i **naději**, že se budeme více snažit o **dobro**, budeme je chtít **předávat** dál. A s ním i onen kýžený „**kousek nebe**“.

Kdo je sám v hloubi svého nitra, i **navzdory** všemu těžkému a slabému, **šťastný**, a to pro **vztah** s dobrým **Bohem**, může nějak činit **šťastnějšími** i druhé, své bratry a sestry a tím i „**kousek země**“ kolem sebe...

Že tomu tak je, dokazují svou zkušeností ti krásní lidé, kteří blahoslavenství žili, anebo byli nuceni žít. V pátek jsem – víceméně náhodou – zachytil na Českém rozhlase Plus pořad o již patnáct let zesnulém knězi a teologovi **Oto Mádrovi**, notně pronásledovaném a dlouhá léta vězněném komunistickým Československem. Když se ho Milan Hanuš ještě za jeho života ptal, jak to vše mohl vydržet a uchovat si **vnitřní radost** (a – dodejme – i obrovskou **ušlechtilost** čitelnou z jeho textů, jednání i tváře), odpověděl Mádr něco ve smyslu: Křesťanské náboženství má sílu člověka, který nějak žije v Boží náruči, učinit vůči vnějšímu světu a zejména vůči zlu v něm víceméně **imunním**.

Kéž by tomu tak trochu bylo i u nás a v dnešní době, s Boží pomocí. Koneckonců sborník teologických textů Oty Mádra z let 1950 až 1989 se jmenuje právě **Slovo o této době**. Jeho životní slovo je tak možná slovem i k době naší.